

[Kristian Nygaard.]

Statstilskud, medens de bedrestillede betaler mere og faar mindre Statstilskud.

Det er mit Indtryk, at denne Form for Tildeling af Elevunderstøttelse har virket godt i de faa Aar, den allerede har været anvendt; men trods det, at det altsaa har ført til en langt større økonomisk Støtte af de paagældende Skolers Elever, tror jeg dog, det bliver nødvendigt at udvide Fordelingskalaen saaledes, at der kan ydes Understøttelse til Elever, selv om deres og Forældrenes økonomiske Stilling er bedre, end det er tilladt efter de nugældende Satser, og endelig maa det vel betragtes som en Selvefølge, at de forskellige Satser forhøjes, hvis hele Betalingen for Skoleopholdet forhøjes.

Den højtærede Undervisningsminister oplyste her i Folketinget den 13. Marts, at Elevunderstøttelserne har varieret det sidste Aar fra 13 til 45 Kr. pr. Maaned, og da de 45 Kr. pr. Maaned knap nok dækker Halvdelen af Skolepengene, forstaaer man, at alene de økonomiske Vanskeligheder for de allerdaarligst stillede fremdeles godt kan blive saa store, at et Skoleophold maa opgives. Halvdelen af Skolepengene plus Betaling for Værelse, Varmer, Lys, Bad, Cykelstald, Bøger og endelig Tab af Løn i de Maaneder, Kursuset varer, er ingenlunde nogen ringe økonomisk Indsats for den Del af Ungdommen, der fuldt ud skal klare sig selv, og det nytter ikke stort at forbedre Højskolernes og Landbrugsskolernes økonomiske Forhold, hvis de økonomiske Vanskeligheder for Eleverne bliver af en saadan Karakter, at de ikke ser sig i Stand til at skaffe Dækning for Opholdet paa disse Skoler.

De Bestemmelser, der angaar Skolernes Ejendomsforhold, betyder ogsaa yderligere Ændringer. Det ser straks mærkeligt ud, at en Kvinde eller Mand ikke kan faa Statsstøtte til at oprette en af de mest personligt prægede Skoler, vi har her i Landet, men at kun en Organisation eller en Kreds kan komme i Betragtning. Jeg erkender imidlertid, at de Vanskeligheder, der har ført til, at først Ungdomsudvalget og nu den højtærede Undervisningsminister foreslaar at lovfæste de nye Bestemmelser, virkelig er til Stede; men man bør dog huske paa, at disse Vanskeligheder formindskes betydeligt ved Bestemmelsen i § 8, Stk. 9, om, at en Højskoles Købesum, naar den sælges til fortsat Drift som Højskole, ikke maa overstige Værdien af Skoleejendommen med Inventar og Skolemateriel, og at Købesummen skal godkendes af Undervisningsministeren og af Højskole-

raadet. Denne Godkendelse gælder vel ogsaa Salg af andre under denne Lov hørende Skoler, der har modtaget Statslaan, f. Eks. Landbrugs- og Husmandsskoler.

I § 18 foreslaas Oprettelse af et Højskoleraad, der skal være raadgivende for Undervisningsministeren i en hel Række Sager, der vedrører disse Skoler. Vi erkender Nødvendigheden af et saadan Raad, men vi føler os ikke overbeviste om, at det skal overlades til Undervisningsministeren at vælge det, netop fordi det skal være raadgivende i Spørgsmaal af økonomisk Karakter, der vedrører Skolerne. Men Spørgsmaalet kan jo behandles videre i det kommende Udvalg.

I § 7, Stk. 4, staar der, at „Eleverne skal indmeldes fra Kursus' Begyndelse og for hele det paagældende Kursus; kun de Elever, der gennemgaar det hele Kursus, medregnes i Aarselevtallet“. Denne Bestemmelse betyder en stærk Skærpelse af den nugældende Regel paa dette Omraade, hvorefter Elever, der har deltaget i Skolens Kursus i 2 Maaneder, maa regnes med blandt Aarseleverne.

Den foreslaaede Ændring vil tillige bryde gammel Praksis, idet det hidtil har været saaledes, at Skolerne altid har regnet de Vinterskoleelever med blandt Aarseleverne, der meldte sig til Optagelse paa Skolen de 3 sidste Vintermaaneder, Januar—Marts, saaledes at den Skole, der fik 4 nye Elever efter Jul, kunde regne med 1 Aarselev mere.

Den foreslaaede Ordning vil især ramme de mindre Skoler, og den har slet ingen Interesse for de Skoler, der har fuldt Hus fra Begyndelsen, da de er udelukkede fra at modtage Elever senere og de skoleøgende Elever derfor er henvist til at indmelde sig paa de mindre Skoler, hvor der er Plads. Derfor bør disse 3 Maaneders Vinterelever ogsaa i Fremtiden, som man har kunnet det hidtil, regnes med blandt Aarseleverne. Vilkaarene strammes efter min Opfattelse haardt nok for de mindste Skoler gennem Bestemmelsen om, at Statstilskuddet bortfalder, hvis Elevtallet paa noget af de af Skolen afholdte Kursus har været under 10, gennem Bestemmelsen om, at Statstilskuddet hører op, naar Skolerne med baade Sommer- og Vinterkursus i de sidste 5 Finansaar ikke har haft gennemsnitlig 10 Aarselever, og gennem Bestemmelsen om, at Retten til at modtage statsunderstøttede Elever bortfalder, hvis man ikke i samme Tidsrum gennemsnitlig har haft mindst 8 Aarselever.

Det kan ikke nægtes, at der her er Tale om en ret betydelig Skærpelse i Forhold til